

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
ФАКУЛЬТЕТ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СИЛ
КАФЕДРА ПОЖЕЖНОЇ ТАКТИКИ ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНОЇ РОБОТИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи»

назва навчальної дисципліни

циклу професійної (обов'язкової) підготовки

обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова

за освітньою (освітньо-професійною, освітньо-науковою) програмою

«Цивільний захист»

назва освітньої програми

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

найменування освітнього ступеня

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»

код та найменування галузі знань

за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

код та найменування спеціальності

Рекомендовано кафедрою пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт
на: 2024-2025 навчальний рік
Протокол від 19 серпня 2024 року № 16

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи»
(назва навчальної дисципліни)

2024 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни.

Організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт – обов’язкова дисципліна циклу професійної підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека», спеціальності 263 «Цивільна безпека».

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Організація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт» формують у здобувачів вищої освіти теоретичні знання та практичні навички щодо методики проведення та організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, застосування відповідних способів та технологій ліквідації наслідків НС, технічних характеристик аварійно-рятувального інструменту та оснащення, особливостей їх застосування, прийомів та способів ліквідування аварійних ситуацій, проведення розвідки зони НС та маршрутів руху, проведення необхідних оперативно-тактичних розрахунків, локалізації та ліквідації вражаючих факторів джерел НС, організації та забезпечення дотримання правил безпеки праці під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.

Інформація про науково-педагогічних працівників

Загальна інформація	Федоренко Дмитро Сергійович, доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил, канд. істор. наук
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 230.
E-mail	fedorenko_dmytro@chipb.org.in
Наукові інтереси	Організація і тактика ведення аварійно-рятувальних робіт та гасіння пожеж
Професійні здібності	- навички аналізу науково-технічної, довідникової, нормативної літератури; - професійні знання і досвід ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж; - інструктор регіонального тренінгового центру порятунку – підтримка системи підготовки ДПО та професійних аварійних служб в Україні
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=&user=6yqHYygAAA AJ Профіль у ORCID: https://orcid.org/0000-0002-2069-7760
Загальна інформація	Кришталь Василь Миколайович, доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил, канд. тех. наук
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 230.
E-mail	kryshthal_vasyl@chipb.org.in
Наукові інтереси	Комплектування аварійним обладнанням аварійно-рятувальної техніки
Професійні здібності	- навички аналізу науково-технічної, довідникової, нормативної літератури; - професійні знання і досвід ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Профіль у ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1430-7404 Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?view_op=new_articles&hl=uk&imq=Vasiliu+Krishtal# Профіль у SCOPUS: https://www.scopus.com/search/form.uri?display=authorLookup#author

Загальна інформація	Таран Ігор Віталійович, старший викладач кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 238.
E-mail	taran_igor@chipb.org.in
Наукові інтереси	Організація і тактика ведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт
Професійні здібності	- навички аналізу науково-технічної, довідникової, нормативної та патентної літератури; - професійні знання і досвід ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій; - інструктор з використання гідравлічного, пневматичного та аварійно-рятувального обладнання ТМ Weber Rescue
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Профіль у ORCID: https://orcid.org/0009-0003-2600-3824
Загальна інформація	Щепак Сергій Васильович викладач кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 230.
E-mail	shchepak_serhii@chipb.org.in
Наукові інтереси	Організація і тактика ведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт
Професійні здібності	- навички аналізу науково-технічної, довідникової, нормативної та патентної літератури; - професійні знання і досвід ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж;
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Профіль у ORCID: https://orcid.org/0009-0009-2444-7011
Загальна інформація	Чорномаз Іван Костянтинівич, заступник начальника кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил, к.т.н., доцент
Контактна інформація	вул. Онопрієнка, 8 м. Черкаси, 18034, кабінет №238. мобільний номер телефону – 0677336332
E-mail	Іван Чорномаз < chornomaz_ivan@chipb.org.in >
Наукові інтереси	- дослідження форм і способів взаємодії аварійно-рятувальних формувань з іншими силами ЦЗ під час ліквідації наслідків НС; - дослідження прийомів і способів ведення оперативних дій підрозділами цивільного захисту в різних умовах
Професійні здібності	професійні знання та досвід роботи у навчальних закладах системи освіти ДСНС України.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Кандидат технічних наук, 05.13.05 – «Комп'ютерні системи та компоненти». Автор та співавтор 2 колективних монографій, понад 20 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях.
Загальна інформація	Покалюк Віктор Миколайович, начальник кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил, к. пед. н., доцент
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет №233. Мобільний номер телефону – 0677296698
E-mail	Pokaliuk_Viktor@chipb.org.in
Наукові інтереси	професійна підготовка особового складу структурних підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту

Професійні здібності	професійні знання і значний досвід роботи у викладанні технічних дисциплін
Наукова діяльність за освітнім компонентом	кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти, доцент кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт. Автор однієї монографії та співавтор однієї колективної монографії, понад 100 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях.

Час та місце проведення занять дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується в навчально-методичному відділі.

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру згідно затвердженого графіку де вказано: час, день та аудиторію. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок щодо методики проведення та організації аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, застосування відповідних способів та технологій ліквідації наслідків НС, технічних характеристик аварійно-рятувального інструменту та оснащення, особливостей їх застосування, прийомів та способів ліквідування аварійних ситуацій, проведення розвідки зони НС, локалізації та ліквідації вражаючих факторів джерел НС, організації та забезпечення дотримання правил безпеки праці під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, в т.ч. воєнного характеру.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна) 4р.6м.
Статус дисципліни обов'язкова професійна		
Навчальний рік	2024-2025	
Семестр	7	7
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	4	4
- кількість модулів	1	1
- загальна кількість годин	120	120
Розподіл часу за навчальним планом (в годинах):		
- лекції	12	12
- практичні заняття	48	2
- семінарські заняття		
- лабораторні заняття		
- курсовий проект (робота)		
- інші види занять		
- самостійна робота	60	106
- індивідуальні завдання (науково-дослідне)		
Форма підсумкового контролю		
курсова робота (курсний проект); диференційований залік; екзамен	екзамен	екзамен

3. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліни, які мають бути вивчені раніше: ОК 19 Аварійно-рятувальна, інженерна та пожежна техніка; ОК 31 Стійкість будівель та споруд в умовах надзвичайних ситуацій; ОК 26 Техногенна безпека технологічних процесів.

4. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільний захист» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Оцінювати технічні показники та визначати стан аварійно-рятувальної техніки, засобів зв'язку, устаткування та обладнання	ПРН 17
Демонструвати вміння щодо проведення заходів з ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків, аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт	ПРН20
Знати тактико-технічні характеристики нових зразків аварійно-рятувальної, протипожежної та інженерної техніки, обладнання та інструменту та мати навички їх застосування при ліквідації надзвичайних ситуацій	ПРН31
Керувати пожежно-рятувальним підрозділом під час ліквідації пожеж та інших надзвичайних ситуацій	ПРН32
Дисциплінарні результати навчання	<i>аббревіатура</i>
Оцінювати технічні показники та визначати стан аварійно-рятувального устаткування та обладнання	ДРН 17
Знати тактико-технічні характеристики нових зразків аварійно-рятувальної та інженерної техніки, обладнання та інструменту та мати навички їх застосування при ліквідації надзвичайних ситуацій	ДРН31
Керувати пожежно-рятувальним підрозділом під час ліквідації надзвичайних ситуацій	ДРН 32

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, СК
Здатність прогнозувати і оцінювати обстановку в зоні надзвичайної ситуації (аварії) та тактичні можливості підрозділів, що залучаються до ліквідування надзвичайної ситуації (аварії).	СК 21
Здатність до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення.	СК 22
Здатність організувати радіаційний, хімічний та біологічний захист населення, інженерне забезпечення процесу виконання аварійно-рятувальних робіт.	СК 23
Здатність до впровадження на об'єктах систем забезпечення пожежної і техногенної безпеки.	СК 32
Здатність до опанування нових зразків аварійно-рятувальної, протипожежної та інженерної техніки, обладнання та інструменту.	СК 33
Очікувані компетентності з дисципліни	<i>аббревіатура</i>
Здатність організувати радіаційний, хімічний та біологічний захист рятувальників, інженерне забезпечення процесу виконання аварійно-рятувальних робіт.	ОКД 23
Здатність до впровадження на об'єктах систем забезпечення техногенної безпеки.	ОКД 32
Здатність до опанування нових зразків аварійно-рятувальної та інженерної техніки, обладнання та інструменту.	ОКД 33

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ПРОВЕДЕННЯ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ ТА ІНШИХ НЕВІДКЛАДНИХ РОБІТ

Тема 1. Загальні засади діяльності аварійно-рятувальних служб. Порядок атестації та кваліфікаційні вимоги до рятувальників.

Лекція 1.1. АРІНР, мета та завдання дисципліни. Кваліфікаційні вимоги до рятувальників. Організація та порядок ліквідації наслідків НС в умовах воєнного стану. Загальні засади організації атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників.

Практичне заняття 1.2. Склад сил реагування ДСНС України. Класифікація НС. Нормативно-правове забезпечення діяльності аварійно-рятувальних підрозділів ОРС ЦЗ.

Самостійна робота: Ведення реєстру атестованих аварійно-рятувальних служб. Проведення перевірки діяльності аварійно-рятувальної служби та її готовності до дій за призначенням. Вимоги до порядку перевірки знань, правил, норм, інструкцій з ведення АРІНР, гасіння пожеж, а також вимоги до відповідних вольових та психофізіологічних якостей, фізичної підготовки та витривалості, спеціальних знань і навичок рятувальників. Статут державної аварійно-рятувальної служби. Особливості виконання органами управління та підрозділами ДСНС завдань за призначенням у населених пунктах і на територіях під час збройної агресії.

Тема 2. Рятування на воді.

Лекція 2.1. Організація та порядок проведення рятувальних робіт на воді. Порядок надання допомоги та рятування постраждалих на водних об'єктах в умовах воєнного стану.

Практичне заняття 2.2. Рятування та транспортування потерпілого різними способами на воді з використанням табельних і підручних рятувальних засобів. Організація діяльності, склад, укомплектування та оснащення групи пошукових водолазно-рятувальних робіт на прикладі АРЗ СП ГУ ДСНС України в Черкаській області.

Самостійна робота: Вимоги до рятувального човна. Домедична допомога при втопленні та при попаданні стороннього тіла в дихальні шляхи. Безпека праці під час проведення рятувальних робіт на водних об'єктах. Серцево-легенева реанімація. Запобігання переохолодженню.

Тема 3. Розвідка зони НС. Організація та проведення пошуку постраждалих.

Лекція 3.1. Розвідка зони НС і місця проведення пошуково-рятувальних робіт. Організація та проведення пошуково-рятувальних робіт в зоні надзвичайної ситуації в умовах воєнного стану.

Практичне заняття 3.2. Вивчення можливостей та особливостей роботи з технічними засобами пошуку потерпілих. Відпрацювання способів пошуку та евакуації постраждалих з небезпечної зони.

Самостійна робота: Особливості організації, способи та засоби розвідки в зоні НС. Деблокування постраждалих. Організація робіт з локалізації аварій на комунально-енергетичних та технологічних мережах, виявлення і відключення ушкоджених ділянок комунально-енергетичних мереж об'єкта.

Тема 4. Пересування рятувальників у зоні проведення пошуково-рятувальних робіт. Транспортування постраждалих.

Лекція 4.1. Пересування рятувальників до місця НС та в зоні проведення пошуково-рятувальних робіт. Транспортування постраждалих. Особливості пересування рятувальників та транспортування постраждалих на прифронтових територіях.

Практичне заняття 4.2. Відпрацювання способів транспортування постраждалих в різних умовах по горизонталі. Способи подолання рятувальниками різних перешкод.

Практичне заняття 4.3. Пересування рятувальників в обмеженому просторі та стиснених умовах.

Практичне заняття 4.4. В'язання спеціальних вузлів. Спуск рятувальників та рятування людей з висот по крутопохилій переправі за допомогою верхолазного спорядження і рятувальних засобів.

Самостійна робота: Вузли, що використовуються для самостраховки, основні та допоміжні вузли. Вимоги безпеки при виконанні робіт в безопорному просторі. Засоби транспортування. Транспортування постраждалих за допомогою нош та рятувально-транспортувального ременя ІРАР. Вибір способу транспортування потерпілих в залежності від виду травм. Черговість евакуації постраждалих. Принципи протидії військовим загрозам під час оперативного реагування підрозділами ДСНС. Порядок забезпечення особового складу ДСНС засобами бронезахисту, медичними аптечками та їх використання за призначенням.

Тема 5. Прийоми і способи застосування засобів механізації АРІНР.

Лекція 5.1. Призначення і класифікація аварійно-рятувального інструменту, тактико-технічні характеристики.

Практичне заняття 5.2. Прийоми і способи застосування засобів механізації АРІНР. Підготовка інструменту до роботи та виконання окремих операцій.

Самостійна робота: Технічні характеристики, способи використання ІРАР та Halligan tool.

Тема 6. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на автомобільному транспорті.

Лекція 6.1. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи при виникненні НС на автомобільному транспорті. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на автомобільному транспорті.

Практичне заняття 6.2. Проведення аварійно-рятувальних робіт на автотранспорті. Розвідка місця ДТП, ідентифікація ТЗ, робота з аварійними картками (Rescuecode, Euro Rescue). Стабілізація ТЗ.

Практичне заняття 6.3. Робота з АРІ та обладнанням по виконанню отворів для деблокування потерпілих. Особливості проведення АРР на електротранспорті, автомобілів з ГБО, автобусів, вантажних автомобілів.

Самостійна робота: Безпека праці при проведенні рятувальних робіт при ДТП. Конструктивні елементи автомобілів важливі при проведенні рятувальних робіт. Особливості проведення АРР при потраплянні автомобілів у водойми. Особливості проведення АРР при зависанні автомобілів. Урахування маркування небезпечних вантажів під час вибору способу локалізації та ліквідації вражаючих факторів НС.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма навчання					
	Кількість годин за формами навчання					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лаб. заняття	самостійна робота	поточний контроль	
1	2	3	4	5	6	7
7 семестр						
Модуль 1. Основи проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт						
Тема 1. Загальні засади діяльності аварійно-рятувальних служб. Порядок атестації та кваліфікаційні вимоги до рятувальників.	10	2	2		6	
Тема 2. Рятування на воді.	16	2	6		8	
Тема 3. Розвідка зони НС. Організація та проведення пошуку постраждалих.	16	2	4		10	
Тема 4. Пересування рятувальників у зоні проведення пошуково-рятувальних робіт Транспортування постраждалих.	32	2	16		14	
Тема 5. Прийоми і способи застосування засобів механізації АРІНР	16	2	6		8	
Тема 6. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на автомобільному транспорті	28	2	12		14	
Підсумкова модульна (контрольна) робота	2					2
Разом за модулем 1	120	12	46		60	2
Разом	120	12	46		60	2

Назви модулів і тем	Заочна форма навчання 4 курс 4р.6м. років навчання					
	Кількість годин за формами навчання					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лаб. заняття	самостійна робота	поточний контроль	
1	2	3	4	5	6	7
7 семестр						
Модуль 1. Основи проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт						
Тема 1. Загальні засади діяльності аварійно-рятувальних служб. Порядок атестації та кваліфікаційні вимоги до рятувальників.	19	2			17	
Тема 2. Рятування на воді.	19	2			17	
Тема 3. Розвідка зони НС. Організація та проведення пошуку постраждалих.	20	2			18	
Тема 4. Пересування рятувальників у зоні проведення пошуково-рятувальних робіт Транспортування постраждалих.	20	2			18	
Тема 5. Прийоми і способи застосування засобів механізації АРІНР	22	2	2		18	
Тема 6. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на автомобільному транспорті	20	2			18	
Разом за модулем 1	120	12	2		106	
Разом	120	12	2		106	

Теми лекційних занять для здобувачів вищої освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна (денна) форма	Заочна форма навчання
			4р.6м.
1.	Лекція 1.1. АРІНР, мета та завдання дисципліни. Кваліфікаційні вимоги до рятувальників. Організація та порядок ліквідації наслідків НС в умовах воєнного стану. Загальні засади організації атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників.	2	2
2.	Лекція 2.1. Організація та порядок проведення рятувальних робіт на воді. Порядок надання допомоги та рятування постраждалих на водних об'єктах в умовах воєнного стану.	2	2
3.	Лекція 3.1. Розвідка зони НС і місця проведення пошуково-рятувальних робіт. Організація та проведення пошуково-рятувальних робіт в зоні надзвичайної ситуації в умовах воєнного стану.	2	2
4.	Лекція 4.1. Пересування рятувальників до місця НС та в зоні проведення пошуково-рятувальних робіт. Транспортування постраждалих. Особливості пересування рятувальників та транспортування постраждалих на прифронтових територіях.	2	2
5.	Лекція 5.1. Призначення і класифікація аварійно-рятувального інструменту, тактико-технічні характеристики.	2	2
6.	Лекція 6.1. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи при виникненні НС на автомобільному транспорті. Технології пошуку та рятування постраждалих при аваріях на автомобільному транспорті.	2	2
Разом		12	12

Теми практичних занять для здобувачів вищої освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна (денна) форма	заочна (дистанційна)форма навчання
			4р.бм.
1.	Практичне заняття 1.2. Склад сил реагування ДСНС України. Класифікація НС. Нормативно-правове забезпечення діяльності аварійно-рятувальних підрозділів ОРС ЦЗ.	2	
2.	Практичне заняття 2.2. Рятування та транспортування потерпілого різними способами на воді з використанням табельних і підручних рятувальних засобів. Організація діяльності, склад, укомплектування та оснащення частини підводного розмінування та спеціальних вибухових робіт АРЗ СП ГУ ДСНС України в Черкаській області.	6	
3.	Практичне заняття 3.2. Вивчення можливостей та особливостей роботи з технічними засобами пошуку потерпілих. Відпрацювання способів пошуку та евакуації постраждалих з небезпечної зони.	4	
4.	Практичне заняття 4.2. Відпрацювання способів транспортування постраждалих в різних умовах по горизонталі. Способи подолання рятувальниками різних перешкод.	6	
5.	Практичне заняття 4.3. Пересування рятувальників в обмеженому просторі та стиснених умовах.	4	
6.	Практичне заняття 4.4. В'язання спеціальних вузлів. Спуск рятувальників та рятування людей з висот по крутопохилій переправі за допомогою верхолозного спорядження і рятувальних засобів.	6	
7.	Практичне заняття 5.2. Прийоми і способи застосування засобів механізації АРІНР. Підготовка інструменту до роботи та виконання окремих операцій.	6	2
8.	Практичне заняття 6.2. Проведення аварійно-рятувальних робіт на автотранспорті. Розвідка місця ДТП, ідентифікація ТЗ, робота з аварійними картками (Rescuecode, Euro Rescue). Стабілізація ТЗ.	6	
9.	Практичне заняття 6.3. Робота з АРІ та обладнанням по виконанню отворів для деблокування потерпілих. Особливості проведення АРР на електротранспорті, автомобілів з ГБО, автобусів, вантажних автомобілів.	6	
10.	Підсумкова модульна (контрольна) робота №2	2	
Разом		48	2

Індивідуальні завдання (орієнтовна тематика індивідуальних завдань)

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час семінарських занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, есе, дайджесту, аналітичного огляду, аналізу практичних та проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень та ін.

Тематика індивідуальних занять, що наведена у програмі є орієнтовною. Здобувачам надається право вільного вибору теми індивідуальної роботи, що повинна відповідати таким критеріям як: актуальність та відповідність завданням навчальної дисципліни.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань здобувачів викладені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти.

1. Основні функції та завдання аварійно-рятувальних служб в Україні: детальний огляд основних обов'язків і напрямів діяльності.
2. Структура та організація аварійно-рятувальних служб: огляд організаційної структури, підрозділів та їх функціональних обов'язків.
3. Підготовка та професійне навчання рятувальників: програми підготовки, кваліфікаційні вимоги та безперервна освіта.
4. Правові основи діяльності аварійно-рятувальних служб: основні законодавчі акти та нормативні документи, що регулюють діяльність служб.
5. Засоби індивідуального та колективного захисту рятувальників: огляд основних видів захисного обладнання та засобів.
6. Технічне оснащення аварійно-рятувальних служб: сучасне обладнання та інструменти, які використовуються під час рятувальних операцій.
7. Міжвідомча координація та взаємодія з іншими службами: як аварійно-рятувальні служби співпрацюють з іншими державними та недержавними організаціями під час надзвичайних ситуацій.
8. Роль місцевих громад у підтримці діяльності аварійно-рятувальних служб: участь громадськості, волонтерів та місцевих органів влади.
9. Психологічна підготовка та підтримка рятувальників: методи психологічної підготовки, робота з посттравматичним стресом та реабілітація.
10. Етика та професійні стандарти в роботі рятувальників: моральні та етичні аспекти діяльності, професійний кодекс рятувальника.
11. Історія розвитку рятувальних робіт на воді в Україні та світі.
12. Сучасні технології та обладнання для проведення рятувальних робіт на воді.
13. Методи підготовки та тренування рятувальників для роботи на воді.
14. Особливості проведення рятувальних робіт на відкритих водоймах та річках.
15. Правові аспекти та нормативно-правове забезпечення рятувальних робіт на воді.
16. Взаємодія рятувальних служб з іншими організаціями під час надзвичайних ситуацій на воді.
17. Методи пошуку та порятунку зниклих осіб на водних об'єктах.
18. Організація рятувальних робіт на воді в умовах зимового періоду.
19. Роль медичних служб у проведенні рятувальних робіт на воді та надання першої допомоги.
20. Психологічна підготовка рятувальників до роботи на воді та психологічна допомога постраждалим.
21. Методи та засоби розвідки зони надзвичайної ситуації: огляд сучасних методів і технологій для проведення розвідки в зонах НС.
22. Оцінка обстановки в зоні надзвичайної ситуації: процеси та критерії оцінки стану зони НС.
23. Використання безпілотних літальних апаратів (БПЛА) для розвідки зон НС: переваги, виклики та практичні аспекти.
24. Організація зв'язку та координації під час пошуково-рятувальних робіт: методи забезпечення ефективного зв'язку між підрозділами.
25. Планування та управління пошуково-рятувальними операціями: ключові етапи та

принципи ефективного управління.

26. Використання геоінформаційних систем (ГІС) для підтримки пошуково-рятувальних операцій: можливості та приклади застосування.

27. Технічне забезпечення пошуково-рятувальних робіт: огляд спеціалізованого обладнання та інструментів.

28. Евакуація постраждалих із зони НС: методи та стратегії організації евакуації.

29. Роль волонтерів у пошуково-рятувальних операціях: організація, навчання та координація дій волонтерів.

30. Міжнародний досвід організації пошуково-рятувальних робіт в зоні НС: порівняння підходів та найкращі практики.

31. Застосування роботизованих систем у пошуково-рятувальних роботах: новітні технології та їхнє майбутнє.

32. Методи пересування рятувальників у зоні надзвичайної ситуації: техніки та засоби переміщення в складних умовах.

33. Використання спеціалізованого транспорту для пересування рятувальників у зоні НС: види транспорту та їх застосування.

34. Організація та забезпечення безпеки пересування рятувальників у зоні НС: заходи та рекомендації.

35. Вплив рельєфу місцевості на пересування рятувальників під час НС: адаптація тактик та технік.

36. Застосування індивідуальних засобів пересування (альпіністське спорядження, трекінгові палки, тощо) у рятувальних роботах: переваги та виклики.

37. Методи транспортування постраждалих у зоні НС: види носилок, іммобілізаційні пристрої та інші засоби.

38. Авіаційне транспортування постраждалих з зони НС: методи, переваги та обмеження.

39. Використання водних транспортних засобів для пересування та евакуації у зонах НС: особливості застосування.

40. Транспортування постраждалих у складних умовах (гори, ліси, пустелі): специфіка та методи.

41. Інноваційні технології для транспортування постраждалих у зоні НС: новітні розробки та їх застосування.

42. Міжнародний досвід пересування рятувальників та транспортування постраждалих у зонах НС: порівняння підходів та найкращі практики.

43. Захисне обладнання для рятувальників під час пересування в зоні НС: види обладнання та стандарти безпеки.

44. Використання кранів і підйомного обладнання у аварійно-рятувальних роботах: техніки, безпека та ефективність.

45. Застосування екскаваторів та бульдозерів у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: прийоми роботи та специфіка використання.

46. Механізовані засоби для розбирання завалів: гідравлічні ножиці, домкрати та їх роль у рятувальних операціях.

47. Технології буріння і прорізання при проведенні аварійно-рятувальних робіт: застосування спеціалізованих бурильних і різальних машин.

48. Автоматизовані системи управління рятувальними роботами: робомашини та дрони для механізації та оптимізації аварійно-рятувальних заходів.

49. Використання спеціалізованих транспортних засобів для евакуації та транспортування постраждалих: конструкція та функціональні можливості.

50. Робота із засобами механізації для очищення завалів і розчищення територій після надзвичайних ситуацій: ефективні прийоми та методики.

51. Інноваційні механізовані системи для підйому і переміщення важких предметів під час рятувальних операцій.

52. Застосування мобільних насосних станцій для відкачування води при повенях та інших надзвичайних ситуаціях.

53. Використання багатофункціональних рятувальних машин у складних аварійних умовах: огляд технологій та прийомів роботи.

54. Механізовані засоби для демонтажу будівельних конструкцій під час аварійно-рятувальних робіт: безпека та ефективність.

55. Засоби механізації для розрізання металу і бетону під час рятувальних операцій: технології та методики.

56. Ефективне використання лебідок і тросів у рятувальних роботах: прийоми та правила безпеки.

57. Застосування роботизованих платформ і маніпуляторів для проведення аварійно-рятувальних робіт у небезпечних зонах.

58. Механізація робіт при ліквідації наслідків хімічних та радіаційних аварій: спеціалізоване обладнання та прийоми роботи.

59. Гідравлічні рятувальні інструменти: види, функціональні можливості та провідні світові виробники: огляд інструментів для різання, розтягування та підйому, таких як гідравлічні ножиці, розширювачі та домкрати. Порівняння брендів, таких як Hurst Jaws of Life, Holmatro, Lukas і Weber Rescue.

60. Пневматичні рятувальні інструменти: технології, переваги та провідні виробники: дослідження пневматичних інструментів, що використовуються для стабілізації, підйому та різання. Аналіз продукції таких брендів, як Paratech, Vetter і Airshore.

61. Електричні та акумуляторні рятувальні інструменти: інновації, ефективність та світові лідери: огляд сучасних електричних та акумуляторних рятувальних інструментів, їх застосування в рятувальних операціях. Розгляд продукції брендів, таких як Dewalt, Milwaukee, і Makita.

62. Ручний рятувальний інструмент: традиційні методи та сучасні розробки від провідних виробників: аналіз ручного інструменту, такого як лопати, кирки, сокири та рятувальні ножі, їх застосування та інновації. Порівняння продукції брендів, таких як Gerber, Leatherman, і Stanley.

63. Мультифункціональні рятувальні інструменти: поєднання технологій та світові бренди: дослідження інструментів, які поєднують кілька функцій в одному пристрої, їх ефективність та застосування в аварійно-рятувальних роботах. Розгляд продукції брендів, таких як ResQMe, Leatherman, і SwissTool.

64. Методи виявлення постраждалих в автомобільних аваріях. Огляд сучасних технологій та методів виявлення постраждалих у різних умовах аварій на автомобільному транспорті.

65. Використання дронів для пошуку постраждалих у дорожньо-транспортних пригодах. Аналіз застосування безпілотних літальних апаратів для ефективного пошуку і оцінки стану постраждалих.

66. Автоматизовані системи сповіщення про ДТП: принцип роботи та ефективність. Розгляд сучасних автоматизованих систем, які сповіщають рятувальні служби про місце і характер ДТП.

67. Застосування тепловізійних камер для пошуку постраждалих. Вивчення використання тепловізійних камер для швидкого виявлення постраждалих у складних умовах, зокрема в темний час доби або в густому диму.

68. Роль GPS і систем геолокації в рятувальних операціях на дорогах. Огляд важливості та способів використання GPS і інших систем геолокації для координування рятувальних операцій.

69. Спеціалізовані засоби для звільнення постраждалих із пошкоджених транспортних засобів. Опис спеціалізованих інструментів і обладнання, що використовуються для звільнення постраждалих із пошкоджених автомобілів.

70. Організація медичної допомоги на місці автомобільних аварій. Розгляд принципів організації та надання першої медичної допомоги на місці ДТП, включаючи використання мобільних медичних пунктів.

71. Технології стабілізації транспортних засобів під час рятувальних робіт. Аналіз технологій і засобів, що використовуються для стабілізації транспортних засобів, які зазнали аварії, для забезпечення безпеки рятувальників і постраждалих.

72. Використання роботизованих систем у рятувальних операціях на автомобільному транспорті. Огляд застосування роботизованих систем для виконання складних і небезпечних завдань під час рятувальних операцій.

73. Інноваційні матеріали та технології для захисту рятувальників під час аварій. Огляд нових матеріалів та технологій, що використовуються для підвищення безпеки рятувальників під

час виконання їхніх обов'язків.

74. Оцінка ефективності різних методів евакуації постраждалих з місця ДТП. Порівняльний аналіз ефективності різних методів евакуації постраждалих з місця дорожньо-транспортних пригод, зокрема використання спеціалізованих транспортних засобів і обладнання.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамени, стандартні тести, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; завдання на тренажерах, реальних об'єктах; інші види індивідуальних та групових завдань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Класифікація НС, порогові значення класифікаційної ознаки НС.
2. Класифікація НС за масштабом можливих наслідків.
3. Класифікація НС у сфері виникнення.
4. Завдання та функції аварійно-рятувальних служб.
5. Охарактеризувати НС техногенного характеру.
6. Охарактеризувати НС природного характеру.
7. Охарактеризувати соціальні НС.
8. Охарактеризувати воєнні НС.
9. Організація та порядок ліквідації наслідків НС в умовах воєнного стану.
10. Загальні засади організації атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників.
11. Атестація аварійно-рятувальних служб.
12. Атестація рятувальників.
13. Ведення реєстру атестованих аварійно-рятувальних служб.
14. Вимоги до порядку перевірки знань, правил, норм, інструкцій з ведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, а також вимоги до відповідних вольових та психофізіологічних якостей, фізичної підготовки та витривалості, спеціальних знань і навичок рятувальників.
15. Засоби порятунку на воді: класифікація, призначення.
16. Основні характеристики вражаючих факторів виникнення НС на воді в зимовий період.
17. Особливості пошуково-рятувальних робіт в умовах великих водойм.
18. Рятувальні засоби для проведення рятувальних робіт в зимовий період та порядок їх використання.
19. Реанімація постраждалого при утопленні. Способи надання допомоги.
20. Спорядження та засоби порятунку на воді.
21. Способи транспортування постраждалих на воді.
22. Комплектація рятувального посту та рятувальної станції.
23. Обов'язки керівника пошуково-рятувальної операції при виникненні НС на воді.
24. Порядок надання допомоги та рятування постраждалих на водних об'єктах в умовах воєнного стану.
25. Спорядження для проведення рятувальних робіт під водою.
26. Організація та проведення пошуково-рятувальних робіт в зоні надзвичайної ситуації в умовах воєнного стану.
27. Розвідка зони надзвичайної ситуації.
28. Види та порядок проведення розвідки.
29. Мета, завдання та засоби пожежної розвідки.
30. Мета, завдання та засоби інженерної розвідки.
31. Мета, завдання та засоби хімічної розвідки.
32. Мета, завдання та засоби радіаційної розвідки.
33. Мета, завдання та засоби медичної розвідки.

34. Мета, завдання та засоби біологічної розвідки.
35. Мета, завдання та засоби ветеринарної розвідки.
36. Мета, завдання та засоби наземної розвідки.
37. Мета, завдання та засоби водної розвідки.
38. Мета, завдання та засоби повітряної розвідки.
39. Мета, завдання та засоби підземної розвідки.
40. Класифікація та організація проведення пошуково-рятувальних робіт.
41. Основні способи проведення пошуку постраждалих з зоні виникнення надзвичайних ситуацій.
42. Порядок проведення пошуку потерпілих в зоні НС з використанням службових собак (кінологічний).
43. Технічні засоби проведення пошуку їх склад та тактико-технічні характеристики.
44. Основні засоби та способи транспортування постраждалих.
45. Транспортування постраждалих за допомогою нош та рятувально-транспортувального ременя ІРАР.
46. Черговість евакуації постраждалих.
47. Вибір способу транспортування потерпілих в залежності від виду травм.
48. Особливості пересування рятувальників та транспортування постраждалих на прифронтових територіях.
49. Основні транспортні засоби для доставки рятувальників і вантажів.
50. Особливості пересування рятувальників в різних умовах.
51. Особливості пересування рятувальників в умовах болот.
52. Особливості пересування рятувальників в гірській місцевості та печерах.
53. Особливості пересування рятувальників по снігу та в лавинонебезпечній зоні.
54. Особливості пересування рятувальників по пересічній місцевості.
55. Особливості пересування рятувальників в умовах каменепадів.
56. Особливості подолання рятувальниками водних перешкод.
57. Системи та способи страховки.
58. Вузли, що використовуються для самостраховки, основні та допоміжні вузли.
59. Призначення і класифікація аварійно-рятувального інструменту.
60. Технічні характеристики, способи використання та склад гідравлічного АРІ.
61. Технічні характеристики, способи використання та склад пневматичного АРІ.
62. Технічні характеристики, способи використання та склад бензомоторного АРІ.
63. Технічні характеристики, способи використання та склад електричного АРІ.
64. Технічні характеристики, способи використання та склад акумуляторного АРІ.
65. Кінологічна служба ДСНС України. Пошук потерпілих за допомогою кінологічних розрахунків.
66. Системи активної та пасивної безпеки автомобіля.
67. Класифікація аварійних ситуацій при ДТП. Характерні травми, патологічні стани при ДТП.
68. Сигнальні кольори та знаки безпеки при маркуванні упаковок вантажів.
69. Тактика ведення АРР при падінні автомобілів із крутих схилів та потрапляння в лавини та селі.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі усного та письмового опитування, у вигляді оцінювання володіння навичками ведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, виконання письмових завдань, практичних ситуацій, контрольної модульної роботи, тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку, екзамену.

Розподіл балів, які отримують здобувачі денної форми навчання, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є: *екзамен*

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	6		
	практичні заняття	9	Кожне практичне заняття по 5 балів	45
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт (модульний контроль)*	1	20	20
Разом за модуль 1				65
Разом за поточний контроль				
II. Індивідуальні завдання				5
III. Підсумковий контроль (екзамен)				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Розподіл балів, які отримують здобувачі денної форми навчання, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є: *екзамен*

Розподіл балів									
Модуль 1									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Модульна контрольна робота 1	Індивідуальні завдання	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів за дисципліну
5	5	5	15	5	10	20	до 5	до 30	100

Розподіл балів, які отримують здобувачі заочної форми навчання, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є: *екзамен*

Розподіл балів										
Модуль 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Індивідуальні завдання	Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів за дисципліну
				10				до 40	до 40	100

Примітки: за виконання творчих робіт з навчальної дисципліни здобувачу можуть нараховуватися додаткові, заохочувальні бали. Сума заохочувальних балів не має перевищувати

20. Максимально можлива сума підсумкової оцінки з дисципліни (з урахуванням додаткових заохочувальних балів) – 100 балів. Види творчих робіт та критерії щодо їх оцінювання наведені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті: проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Модульний контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульної контрольної роботи (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів) полягає у підрахунку правильних відповідей на тестові запитання.

Індивідуальні завдання.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань.

Індивідуальне завдання є однією з форм самостійної роботи здобувачів вищої освіти, що передбачає виконання завдання з окремих дисциплін, визначених робочою програмою навчальної дисципліни.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі реферату та презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів).

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), вміння публічно чи письмово представити звітний матеріал, якість представленого презентаційного матеріалу.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем з тематики індивідуальних завдань та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі реферату, наукової статті або презентації.

Зміст індивідуального завдання – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських та практичних, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Індивідуальні завдання виконуються здобувачами самостійно, а окремі види індивідуальних завдань (наукові тези, стаття, науковий проект) виконуються під керівництвом науково-педагогічного працівника. У тих випадках, коли завдання носять комплексний характер, до їх виконання можуть залучатися кілька здобувачів, у тому числі здобувачі, які навчаються на різних факультетах (у структурних підрозділах) і за різними освітніми програмами.

Індивідуальні завдання виконуються в терміни, передбачені робочим навчальним планом або робочою програмою відповідної навчальної дисципліни. Індивідуальне завдання з певної навчальної дисципліни є складовою структурною частиною навчальної дисципліни. Індивідуальне завдання, як і інші частини модуля в межах залікового кредиту, оцінюється та має питому частку в підсумковому оцінюванні залікового кредиту курсу.

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час семінарських занять, так і під час самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи. Результати самостійної роботи спеціально не оцінюються, але виявляються під час діагностики знань з навчальної дисципліни. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль, передбачений робочим навчальним планом, разом з іншим навчальним матеріалом дисципліни і оцінюється за критеріями відповідного підсумкового контролю.

Підсумковий контроль.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі екзамену який включає в себе відповідь на питання з білетів.

Кожен варіант екзаменаційного білету складається з трьох теоретичних питань та практичного завдання. Практичні завдання виконуються за нормативами навчальних вправ для підготовки особового складу аварійно-рятувальних підрозділів. Теоретичні питання оцінюються за повнотою відповіді.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).
3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.
4. Відпрацювання пропущених практичних занять проводиться згідно розкладу консультацій з навчальної дисципліни (розклад планових консультацій складається окремо на кожний семестр, додаткові індивідуальні консультації проводяться за попередньою домовленістю з викладачем).
5. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Аветисян В. Г., Адаменко М. І., Александров В. Л. та ін. Рятувальні роботи під час ліквідації НС, ч. І.: Посібник. Київ : Основа, 2006.
2. Вибухонебезпечні наслідки воєнного стану. Виклики та протидія : навчальний посібник / . В. Сукач, С. А. Фірсов, О. О. Чечнева та ін. – Кременчук, 2022. – 169 с.
3. Вибухові боєприпаси : Посібник для України / друге видання GICHD, 2022.
4. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану : навчальний посібник / Мирослав Коваль, Дмитро Чалий, Віктор Ковальчук, Дмитро Федоренко та ін. – Львів : ЛДУБЖД, 2023. – 308 с.
5. Довідник керівника гасіння пожежі : [Науково-виробниче видання]. – Київ : ТОВ «Київська книжково-журнальна фабрика», 2017. – 320 с.
6. Дос 9137-AN898 Керівництво по аеропортовим службам. Частина 1. Рятуння і боротьба з пожежею. Видання четверте, 2015 р.
7. Засоби індивідуального та колективного захисту : навчальний посібник / Дмитро Федоренко та ін. – Черкаси : Видавець Третяков О. М., 2022. – 238 с.
8. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 р. №2245-III.
9. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» (2022). URL: Про основні засади державної...від 13.12.2022 No2834-IX (rada.gov.ua).
10. Кодекс цивільного захисту України ст. 1-2, 22-29 (02.10.2012 р. №5403-VI р.).
11. Методи і засоби деконтамінації : навчальний посібник / Дмитро Федоренко, Віктор Покалюк та ін. – Черкаси : Видавець Вовчок Ольга, 2020. – 135 с.
12. Методологічні підходи до організації національно-патріотичного виховання курсантів ЗВО системи МВС і формування у них патріотизму як комплексної особистісної і базової професійної якості /Інна Ящук, Наталія Казакова // Молодь і ринок. — 2023. — № 8. — С. 67-72.
13. Наказ Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. №457 «Класифікатор надзвичайних ситуацій» ДК 019:2010.
14. Наказ ДСНС України від 23.06.2014 №335 «Про затвердження Концепції патріотичного виховання особового складу органів і підрозділів ДСНС України».
15. Наказ ДСНС 28.01.2020 №80 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку дій аварійно-рятувальних формувань ДСНС під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (небезпечних подій), пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами».
16. Наказ ДСНС України №601 від 06.11.2017 р. «Про затвердження Положення про мобільні оперативні групи апарату ДСНС України».
17. Наказ ДСНС від 17.09.2014 №527 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування кінологічних підрозділів ДСНС України під час проведення пошуково-рятувальних робіт».
18. Наказ МВС від 16.03.2015 р. № 279 «Про затвердження Правил авіаційного пошуку та рятування в Україні».
19. Наказ МВС від 03.07.2014 р. №631 «Про затвердження Положення про Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій».
20. Наказ МВС від 06.02.2020 №99 «Про затвердження Положення про визначення та застосування спеціальних транспортних засобів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту».
21. Наказ МВС від 06.08.2018 р. №658 «Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій».
22. Наказ МВС від 13.11.2014 №1213 «Про затвердження Порядку ведення реєстру атестованих аварійно-рятувальних служб».
23. Наказ МВС від 20.04.2023 р. №326 «Положення про функціональну підсистему «Система управління силами та засобами цивільного захисту» єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ».
24. Наказ МВС України №340 від 26.04.2018 р. «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби

цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж».

25. Наказ МНС України №733 від 13.10.2008 р. Рекомендації щодо захисту особового складу підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту МНС України під час гасіння пожеж та ліквідації наслідків аварій за наявності небезпечних хімічних речовин (аміак, хлор, азотна, сірчана, соляна та фосфорна кислоти).

26. Наказ МНС України від 07.05.2007 р. №312 «Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС України».

27. Наказ МНС України від 22.09.2011 р. №1017. Рекомендації щодо організації гасіння пожеж підрозділами МНС на промислових об'єктах підвищеної небезпеки з наявністю небезпечних хімічних речовин.

28. Наказ МОУ від 29.12.2016 №736 «Про затвердження Правил пошуково-рятувального забезпечення польотів державної авіації України».

29. Наказ МНС від 12.06.2012 р. №891 «Про затвердження Порядку проведення пошуково-рятувальних робіт на об'єктах туристичних відвідувань».

30. Наказ МНС від 07.08.2009 №511 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо режимів робіт особового складу підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту у засобах індивідуального захисту у зонах хімічного та радіоактивного забруднення».

31. Наказ МНС від 29.08.2024 р. 484 «Про затвердження Типового статуту (положення) аварійно-рятувальної служби».

32. Наказ ДСНС від 02.04.2024 р № 375 «Про затвердження Рекомендацій про особливості виконання органами управління та підрозділами ДСНС завдань за призначенням у населених пунктах і на територіях під час збройної агресії».

33. Окреме доручення Голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 22.03.2022 р. №022-01-одппу «Методичні рекомендації щодо організації гасіння пожеж в природних екосистемах в районах ведення бойових дій, алгоритм дій особового складу у разі виявлення на місці загорянь вибухонебезпечних предметів, а також надання домедичної допомоги у разі отримання мінно-вибухових травм».

34. Освітньо-професійна програма «Цивільний захист» для підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальністю 263 «Цивільна безпека».

35. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2014 р. №11. «Положення про єдину державну систему цивільного захисту».

36. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 листопада 2013 р. №828 «Про затвердження Порядку атестації аварійно-рятувальних служб і рятувальників».

37. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 р. №175. Методика оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру.

38. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2004 р. №368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями».

39. Постанова КМУ від 26.06.2013 р. №444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».

40. Правила охорони праці під час виконання робіт на висоті : Наказ №62 Держгірпромнагляду від 27.03.2007 р.

41. Правила безпеки та порядку ліквідації наслідків аварійних ситуацій з небезпечними вантажами при перевезенні їх залізничним транспортом. Наказ Міністерства транспорту України від 16.10.2000 № 567, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 листопада 2000 р. за № 857/5078.

42. Рекомендації до розроблення модульної навчальної програми для осіб молодшого, середнього та старшого начальницького складу ДСНС України, які беруть участь в реагуванні на події з небезпечними хімічними, радіоактивними та біологічними речовинами. – Київ: Ваїте, 2021. – 80 с.

43. Реагування на біологічні загрози : Збірник довідкової інформації для підготовки занять. – Київ : Ваїте, 2021. – 56 с.

44. Реагування на хімічні загрози : Збірник довідкової інформації для підготовки занять. – Київ : Ваіте, 2021. – 88 с.

45. Реагування на радіаційні загрози : Збірник довідкової інформації для підготовки занять. – Київ : Ваіте, 2021. – 84 с.

46. Розробка web-сервісу для проведення аварійної оцінки обстановки при аваріях на хімічно небезпечних об'єктах та транспорті : Звіт про ДКР (заключ.) / Державна служба України з надзвичайних ситуацій ; Керівник роботи В. М. Нуянзін. – № держреєстрації 0117U001090. – Черкаси, 2018. – 88 с. : ілюстр.

47. Розробка рекомендацій щодо відбору проб для контролю небезпек хімічного та радіоактивного походження : Звіт про НДР (заключ.) / Державна служба України з надзвичайних ситуацій ; Керівник роботи В. М. Нуянзін. – № держреєстрації 0119U001104. – Черкаси, 2020. – 117 с. : ілюстр.

48. Словінський В., Федоренко Д., Кришталь В. Тактика проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при руйнуванні будівель : навчальний посібник – Черкаси : ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля, 2015. – 128 с.

49. Федоренко Д., Покалюк В. Методи і засоби деконтамінації : навчальний посібник. Черкаси: Видавець Вовчок Ольга, 2020. – 135 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт ДСНС України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dsns.gov.ua>.

2. Офіційний сайт президента України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Верховної Ради України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index>.

4. Урядовий портал: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.

5. Генеральний штаб ЗСУ / General Staff of the Armed Forces of Ukraine: Оперативна інформація щодо російського вторгнення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.GeneralStaff.ua/?locale=uk_UA

Розробник:

доцент кафедри
пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт

Дмитро ФЕДОРЕНКО